

מראי מקומות - יבמות

קי:

א. שני אחין, א' פקח וא' חרש, וכו', מה יעשה

חרש בעל חרשת, מוציא את אשתו בגט

פרש"י, דזיקת אחותה פקחת אוסרתה, שנישואיה גמורין, וזו ספק, ואין כח בקידושיה לפטור את אחותה משום אחות אשה. ותמה הישרש יעקב, למה כ' רש"י דספק הוא, הול"ל דאחותה מקודשת מדאורייתא, ואינה מקודשת אלא מדרבנן. וכ' דאולי בא לפרש אפי' אליבא דר' אלעזר, דאמר לקמן (ק"ג.) דאשת חרש חייבת אשם תלוי, שהיא ספיקא דאורייתא, וי"ל דאולי ה"ה דס"ל כן בחרשת אשת פקח, ואכתי צ"ע.

ב. הני מילי דנפלה לי' מאחיו פקח דלא ידעי'

אי בקטנה ניחא לי' אי בחרשת ניחא לי'

ולכאו' תמוה, הרי שניהם נישואין דרבנן הם, ומהו החילוק איזה מהם ניחא לי' טפי. וע' בקרן אורה שכ' "אע"ג דתרווייהו קנוין לו במקצת, מ"מ זו דניחא לי' נראית יותר אשתו מאחרת, ומשום הכי תקינו רבנן דלא ליפטר חדא לחברתה" (משמע דס"ל דבאמת אין חילוק בין זה לזה, אלא דנראים כחלוקים, וא"כ יש מקום לחוש שא' יחשוב דמי שאינו אשתו כ"כ יכול לפטור אשתו טפי).

ג. א"ר חסדא ש"מ קסבר רב חרשת קנוי'

ומשווירת, קטנה קנוי' ואינה קנוי', וכו'

כ' הקרן אורה, דהיינו דר' חסדא ס"ל דטעמא דמתני' דביאת וחליצת קטנה וחרשת אינם פוטרים אהדדי, אינו משום דלא ידעי' באיזה מהן ניה"ל טפי, אלא משום דחרשת קנוי' ומשווירת, וקטנה קנוי' ואינה קנוי'.

אולם בעיקר הדבר דאמרי' דקדושי קטנה קנוי' ואינה קנוי' תמה הקר"א, היכן מצינו דקדושי קטנה ספק הן, כיון דרבנן תקינו נישואין לקטנה, הרי ודאי נישואין שלהן תקנה ודאית, ומהכ"ת לומר דספק הוא. ועוד ק', מהו צד זה דקנוי' לגמרי, למה נאמר דקדושי קטנה עדיפי מקידושי חרשת, הרי שניהם תקנת חכמים ניהו. וכ' דלכן נראה דמהאי טעמא קדושי קטנה קנוי' ואינה קנוי', משום דיכולה למאן ולבטל הקידושין, ואינה קנוי' כלל, אבל אי לאו ממאנת, קנינה קנין גמור, ועדיפא מקנין חרשת, כיון דראוי' לאחר זמן [לקדושין גמורין] (אולם לכאו' מרש"י ותוס' לא משמע כן, דצידדו לומר דגם בחרשת הי' שייך לומר דקנוי' ואינה קנוי', ולפי ההסבר של הקרן אורה, אין צד זה שייך כלל לחרשת, וצ"ע).